KARKSI SÕNA

• Karksi valla infoleht • Nr. 2 (159) Veebruar 2009 •

Sõnumeid

Lillis toimub pillimeeste päev

7. märtsil algusega kell 19 toimub Lilli külamajas Karksi valla pillimeeste päev. Oodatud on nii suured kui väikesed, meistrid ja vähem meistrid — kõik, kes tahavad mängida pilli või pillilugusid kuulata!

Palun osa võtta soovijatel endast 3. märtsiks telefonil 433 2416 või 5347 6532 (Malle) teada anda. Oodatud on ka need, kes tahavad hea muusika saatel tantsida.

Malle Ereline

Tulevikulinn Karksi-Nuia

Karksi-Nuia Noortekeskus ootab valla aktiivseid kodanikke osalema interaktiivses mängus „Tulevikulinn“.

Briti Nõukogu ja Eesti Avatud Noortekeskuse eestvedamisel saab teoks meie kodulinna probleeme ja tulevikusuundi selgitada püüdev mäng. Tegemist on Briti Nõukogu litsentsi omava mänguga, mida on Euroopa linnades juba kasutatud. Eestis on varem seda mängitud ainult Haapsalus.

Tänavu mängivad seda 11 linna. Tahame kaasata üle 15-aastaseid noori ja valla aktiivi. Osa saavad võtta 25 inimest, kes jaotatakse 5 meeskonda (soovitavalt 2 täiskasvanut ja 3 noort), kes kahe päeva jooksul peavad üles võtma probleemid, arutama neid ja leidma väljapääsu. Tegemist pole pelgalt nelja seina vahel istumisega. Meeskondade liikmed peavad küsitlema tänaval inimesi ning käima asutustes ja ettevõtetes. Parima nägemuse loonud võistkonda premeeritakse.

Mäng tuleb märtsikuisel koolivaheajal. Kõik mänguga seotud kulud katavad Briti Nõukogu ja avatud noortekeskus.

Täpsem info ja registreerimine indrek.palu@karksi.ee, www.noortekas.karksi.ee või 5347 4996.

Indrek Palu

Suvekursused lõppesid näitusega

Juulikuus alguse saanud projekt „Suvekursused Tuhalaanes” tõi poole aasta jooksul palju põnevat: olid kaks laagrit ja 14 õppepäeva, mille käigus osalejad õppisid keraamikat, maalimist, viltimist, maskide tegemist, raamatute köitmist, pillide meisterdamist ja klaasvitraaži. Lisaks praktilisele tööle jagasid kogenud juhendajad teoreetilisi teadmisi.

22. jaanuaril toimus Tuhalaane külamajas projekti pidulik lõpetamine ning projekti meeskond seadis koos abilistega üles näituse. Ühises kohvilauas rääkisime sellest, mis on ära tehtud ja mis veel ees ootab.

Suvekursusi võime pidada õnnestunuks. Nendel osales üle poolesaja inimese. Kõige populaarsem oli ehk nõelviltimise kursus. Tuhalaanes üles seatud näitust näeb veebruarikuu lõpuni.

Projekti saab kirjutada siis, kui on huvigrupp, projekti ellu viiv meeskond ja vabatahtlikud, kes toetavad. Tuhalaanes on need kõik olemas. See andis projektijuhtidele mõtte kirjutada suvekursustele jätkuprojekt. Juba veebruaris jätkame viltimise, pillide meisterdamise ja klaasi- ning portselanimaaliga. Uut projekti rahastab sihtasutus Eesti—Hollandi Heategevusfond „Päikeselill”.

Ootame kõiki seni osalenuid ja ka uusi huvilisi.

Anneli Anijärv

ANNELI ANIJÄRVE foto

• **Tuhalaane külamajas näeb suvekursustel tehtud tööde näitust.**

Karksi-Nuia jäi päästekomandota

1. veebruarist hakkavad Kõpu, Mõisaküla ja Karksi-Nuia päästekomando asemel tegutsema kohalikud vabatahtlikud seltsid, kellele Lõuna-Eesti Päästekeskus annab kasutada komandode tehnika ning võimaldab tasuta abipäästja koolituse ja väljaõppe.

Inimestel ei maksa muretseda: ümberkorraldus ei too endaga kaasa päästeteenuse kadumist. Koos kohalike omavalitsustega on tehtud tööd, et käivitada vabatahtlike seltside tegevus ja osutada päästeteenust abikomandode baasil. Lisaks panustab päästekeskus ennetustöösse.

Päästekomandode asukohad ja väljasõidupiirkonnad on välja töötatud piirkonna elanike arvu ja tihedust ning riske arvestades. Sündmuskohale sõidavad alati lähima komando päästjad.

Seni oli ümberkorraldatavates päästekomandodes iga päev valves üks mees, kellel puudus õigus iseseisvalt päästetöid teha. Seda lubav isikkoosseis jõudis Karksi-Nuia, Mõisaküla ja Kõppu 10—15 minuti jooksul. See olukord jääb samaks: esimene riiklik komando jõuab nii Karksi-Nuia kui Mõisaküla Abja-Paluojalt 10 minuti ja Viljandist Kõppu 15 minuti jooksul.

Peale ümberkorraldust reageerib väljakutsetele lisaks eespool mainitud päästemeeskondadele vähemalt kaheliikmeline vabatahtlik päästemeeskond Karksi-Nuiast (tel. 434 1301), Mõisakülast või Kõpust. Nad saavad päästetööde alustamist ette valmistada.

Evelin Uibokand,
Lõuna-Eesti Päästekeskuse
avalike suhete büroo juhataja

Päästeala loomevõistlused

Päästeamet ja Lõuna-Eesti Päästekeskus kutsuvad kõiki osalema päästeteemalisel loominguvõistlusel, mille eesmärk on populariseerida päästetöötaja elukutset ja sellele omaseid väärtusi.

Võisteldakse viies vanuseastmes: koolieelsed lasteasutused, algklasside, põhikooli ja gümnaasiumi õpilased ning täiskasvanud. Võistlustöödeks võivad olla joonistused, maalid, kollaažid, esseed, luuletused, meisterdused, videod ja helisalvestised. „See võistlus annab päästeteenistusele palju ideid, kuidas ennetustööd elanikkonna hulgas teha,” ütles loominguvõistluse projektijuht Janek Innos.

Selle aasta teemad on: „Kujundan endale ägeda suitsuanduri”, „Veeohud suvel ja talvel”, „Aurupritsist päästeautoni”, „Ka mina võin olla päästja”, „Kui pomm plahvatab, on juba hilja”, „Miks ma helistan numbrile 112?”, „Tegime koos Nubluga …” ja „Minu kodukoha riskid”. Tööd tuleb esitada 16. märtsiks lähimasse päästekomandosse, parimaid tunnustatakse nii maakonna ulatuses kui üleriigiliselt.

Päästeala loominguvõistlust korraldatakse seitsmendat aastat. Eelmisel aastal esitati üle Eesti ligi 6000 tööd. Juhendi leiab Lõuna-Eesti Päästekeskuse kodulehelt http://www.rescue.ee/20828. Viljandimaal jagab lisainfot ennetustöötaja Eda Mõim, tel. 435 4516, 5330 0578, e-post: eda.moim@rescue.ee.

Evelin Uibokand,
Lõuna-Eesti Päästekeskuse
avalike suhete büroo juhataja

Parem kaitsta kui kahetseda

Jaanuarikuu algul tuli meie lasteaeda Lääne Teedekeskuse liikluskasvatuse peaspetsialist Sirli Leier, kes rääkis õpetajatele ja lastevanematele teemal „Parem kaitsta kui kahetseda”. Loeng oli eelkõige suunatud lastevanematele. Kahju ainult, et nende huvi nii väike oli.

Lektor alustas statistiliste andmete tutvustamisest. Selgus, et viimastel aastatel on vähenenud liiklusõnnetuste kui ka neis surmasaanute arv, vähenenud on liiklusõnnetustes hukkunud laste arv.

Saime vaadata õpetlikke filme liiklussituatsioonidest. Filmide järel arutasid lektor ja lastevanemad nähtut.

Sirli Leier pani südamele, et me liiklusvahendis alati kasutaksime turvavarustust. Näiteks otsekokkupõrkes kiirusel 50 kilomeetrit tunnis lendab laps vastu esiklaasi samasuguse jõuga nagu kukkudes viiendalt korruselt pea ees vastu maad. Tänaval käies on tingimata vaja kanda helkurit. Sirli soovitas neid kinnitada riietele mitu, et olla hästi nähtav.

Veel tuli vastata kiiresti ja täpselt loengu põhjal koostatud küsimustele. Elevust tekitas see, et kiireim õigesti vastaja sai väikese auhinna.

Ülle Metsa,
lapsevanem

Täiendati sotsiaaltoetuste maksmise korda

21. jaanuaril täiendas vallavolikogu valla eelarvest makstavate sotsiaaltoetuste korda.

Valla eelarvest makstakse nüüdsest ühekordset sotsiaaltoetust, laste huvitegevuse ja õppekäikude toetust ning lasteaia toidutoetust, mida võivad taotleda majanduslikult vähekindlustatud isikud või perekonnad. Majanduslikult vähekindlustatuks arvatakse perekond, kelle kolme viimase kuu sissetulek on ühe pereliikme kohta väiksem kui 75 protsenti Eestis kehtestatud palga alammäärast ja iga järgmise pereliikme kohta väiksem kui 50 protsenti palga alammäärast.

Veel makstakse raske ja sügava puudega isikule toetust 1000 krooni aastas, mida võib taotleda ostetud ravimite ja eriarstide juures käimise sõidukulude kompenseerimiseks kuludokumentide alusel.

Kõiki nimetatud toetusi maksti varem toimetulekutoetuse rahast.

Lisaks eespool nimetatule makstakse valla eelarvest sünnitoetust, kolme ja enama lapsega pere õppetoetust, koolitoidu-, töövihiku-, põhikooli- ja gümnaasiumilõpetaja toetust, eakate juubeli- ja jõulu- ning matusetoetust.

Sotsiaaltoetuste maksmise korraga saab tutvuda ka valla kodulehküljel.

Liivi Loi,
sotsiaaltöö spetsialist

Jüri Eesikule omistati Karksi valla aukodaniku nimetus

Vallavolikogu otsustas anda valla aukodaniku nimetuse ning sellega kaasneva teenetemärgi ja elutööpreemia teenekale pedagoogile ja hariduselu edendajale Jüri Eesikule.

Jüri Eesik on sündinud 26. juulil 1943 Juuru vallas. Ta on lõpetanud Tallinna Pedagoogilise Instituudi füüsika ja üldtehniliste distsipliinide õpetaja erialal. Õpitud kutsele on Jüri Eesik tänaseni truuks jäänud.

Ta tuli August Kitzbergi nimelise Gümnaasiumi füüsikaõpetajaks 1979. aastal. Alates 1980. aastast on ta direktori asetäitja õppe- ja kasvatustöö alal. Füüsika- ja loodusõpetuse õpetajana on ta olnud üks armastatumaid pedagooge.

Kolmkümmend aastat on Jüri Eesik hea seisnud Karksi-Nuia kooli käekäigu eest. Ta on aktiivne kooliuuenduste ja arengusuundade elluviija ning kooli õppekavade üks peamisi strateege.

Eesti Vabariigi taasiseseisvumisest alates on Jüri Eesik olnud valitud Karksi-Nuia Linnavolikogusse ja Karksi Vallavolikogusse. Erinevatel aegadel on ta juhtinud valla revisjonikomisjoni, heakorrakomisjoni ja hariduskomisjoni tööd ning olnud valla arengu- ja eelarvekomisjoni liige. Praegu on Jüri Eesik Karksi Vallavolikogu aseesimees.

Teenetemärgi saavad Maire Sala ja Heiki Arro

KARKSI VALLA TEENETEMÄRGI saab Heiki Arro, kes on Karksi valla arengule pühendanud kogu oma elu, alates kooliajast Nuias ja jätkates pärast õpinguid kõrgkoolis siin tööd kuni tänaseni.

Tema töö vastutavatel ametikohtadel ning ühiskondlik tegevus mitmes ühiskondlikus organisatsioonis on olnud edasiviiv ja tulemusrikas. Heiki Arro eriliseks teeneks tuleb pidada Karksi kihelkonnast Eesti Vabadussõjas langenute mälestussamba taastamistegevuse lõpuleviimist.

KARKSI VALLA TEENETEMÄRK antakse kalmistukultuuri arendajale ja Karksi Muinsuskaitse Seltsi eestvedajale Maire Salale.

Maire Sala on teinud väga head tööd Karksi valla kalmistute korrastamisel ning kalmistukultuuri arendamisel. Rahumäe kalmistu hooldamine pälvis 2003. aastal Eesti Vabariigi presidendi auhinna. 2005. aastal omistati Mairele Eesti Muinsuskaitse Seltsi teenetemedal pühendunud ja tulemusliku tegevuse eest kultuuripärandi säilitamisel. Karksi Muinsuskaitse Seltsi esimehena tegi Maire Sala järjekindlat tööd Karksi kihelkonnast Eesti Vabadussõjas langenute mälestussamba taastamiseks.

Hea vallarahvas! Olete oodatud Eesti Vabariigi 91. aastapäeva tähistamisele 24. veebruaril Karksi-Nuias!

Kell 11	Pärgade asetamine Vabadussõjas langenute mälestusmärgi jalamile
Kell 12	Aktus valla kultuurikeskuses: valla aukodaniku tiitli ja teenetemärkide üleandmine, tublimate sportlaste ja heakorrakonkursi parimate tunnustamine
Kell 12.30	Kontsert. Esinevad muusikakooli õpetajad ja õpilased, lasteaia mudilased, gümnaasiumi õpilased ja valla kultuurikeskuse taidlejad
Kell 13.30	Suupistelaud

Volikogu esimees **Heino Luik**
Vallavanem **Arvo Maling**

KARKSI VALLAVOLIKOGUS

21. jaanuari istungil

Osa võtsid Ülle Adamson, Anneli Arraste, Jüri Eesik, Katrin Kivistik, Harri Kunimägi, Liidia Klaas, Leo Liiber, Raivo Lill, Heino Luik, Reevo Maidla, Leili Nael, Maire Sala, Enn Sarv, Raimo Sarv, Tarmo Simson, Urmas Villbach ja vallavanem Arvo Maling. Puudus Heinari Reinbach.

❖Arutati politsei tööd 2008. aastal Viljandi maakonnas ja Karksi vallas.

❖Muudeti valla eelarvest makstavate sotsiaaltoetuste korda ja täiendati toetustega, mida 2008. aastal maksti toimetulekutoetuse vahenditest (ühekordne sotsiaaltoetus, lasteaia toidutoetus, laste õppekäigutoetus, laste huvitegevuse toetus ning raske ja sügava puudega isiku toetus).

❖Muudeti valla üldhariduskoolide pedagoogide töötasustamise aluseid ja kehtestati uued pedagoogide palgaastmestikule vastavad kuupalga alamäärad.

❖Arutati valla 2008. aasta eelarve täitmist ja teisel lugemisel valla 2009. aasta eelarve projekti.

❖Kinnitati valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arengukava aastateks 2009–2021.

❖Muudeti valla külavanema statuuti ja otsustati, et kui küla üldkoosolekul ei osale kolmandikku hääleõiguslikest elanikest, siis kutsub vallavalitsus nelja nädala jooksul kokku uue koosoleku sama päevakorraga ning uus üldkoosolek on pädev valima külavanemat, sõltumata koosolekul esindatud häältest.

❖Otsustati anda valla aukodaniku nimetus Jüri Eesikule ning Karksi Valla Teenetemärk Maire Salale ja Heiki Arrole.

KARKSI VALLAVALITSUSES

12. jaanuari istungil

Osa võtsid Arvo Maling, Pjotr Krjutškov, Andi Sõmmer, Urmas Suurpuu, Peeter Uisk ja vallasekretär Inge Dobrus.

❖Arutati valla eelarvest makstavate sotsiaaltoetuste korda ja pedagoogide töötasustamise aluste muutmist ning otsustati esitada määruste eelnõu volikogule.

❖Arutati valla 2008. aasta eelarve täitmist ja viiendal lugemisel 2009. aasta eelarve projekti.

❖Anti kasutusluba osaühingu „Jaotusvõrk" omandis olevatele rajatistele „Kaasiku talu liitumine" Leeli külas ja „Maxima elektrivarustus" Karksi-Nuias ning Sudiste külamajas paiknevatele sanitaarruumidele Sudiste külas Teeääre kinnistul.

❖Anti ehitusluba Mati Jassikule lauda lammutamiseks Karksi külas Vainu kinnistul.

❖Kinnitati maa ostueesõigusega erastamise tingimused: Juhan Miilimäe erastab 1/12 mõttelist osa ja Johan Pork 6/12 osa elamu juurde Karksi-Nuias 2822 m² maad ja laut-küünkuuri juurde 1546 m² , aadress Kase t. 6 ja 6a.

❖Otsustati rahuldada viis taotlust korraldatud jäätmeveoga mitteliitumisel ning anti nõusolek ühele isikule jäätmeveo tingimuste muutmiseks Allaste külas, kus alaliselt ei elata.

❖Arutati teisel lugemisel valla kaugküttepiirkondade määramise, võrguga liitumise ja eraldumise tingimusi ja korda ning spordiringide moodustamise korda.

❖Otsustati korraldada kirjalik enampakkumine Rahumäe 2a vabade äriruumide kasutusse andmiseks. Enampakkumiseks moodustati komisjon (Arvo Maling, Inge Dobrus ja Tõnis Laurik).

❖Anti vallavanemale Arvo Malingule volitus päästealase koostöö korraldamise koostööprotokolli sõlmimiseks Karksi vallas.

❖Otsustati anda nõusolek kasutusvaldusesse antava vaba põllumajandusmaa tüki (Võnge nr. 9, 12,42 m²) riigi omandisse jätmiseks Leeli külas. Kasutusvaldus seatakse Toomas Teesalu kasuks.

❖Nõustuti aktsiaseltsi „Ragn-Sells" esitatud jäätmeloa taotlusega ohtlike jäätmete kogumiseks ja veoks ning olmejäätmeveoks majandus- või kutsetegevusena Viljandi maakonnas.

19. jaanuari istungil

Osa võtsid Arvo Maling, Pjotr Krjutškov, Andi Sõmmer, Urmas Suurpuu, Peeter Uisk ja vallasekretär Inge Dobrus.

❖Määrati toimetulekutoetus 30 taotlejale kokku 41 343 krooni ja täiendav sotsiaaltoetus 8 abivajajale kokku 8500 krooni. Huvitegevuse toetus määrati 5 lapsele ning õppekäigu toetus ühele lapsele, kolme ja enama lapsega pere õppetoetus 2008/2009. õppeaastaks ühele Karksi-Nuia lasteaias käivale lapsele ning raske ja sügava puudega isiku toetus 7 vallakodanikule kokku 5224 krooni.

❖Otsustati sõlmida leping Seesam Rahvusvahelise Kindlustuse aktsiaseltsiga noortekeskuse Tartu mnt. 22 hoone ja varade ning Kalda 6a, Kalda 6b ja Viljandi mnt. 1 hoonete kindlustamiseks 29. jaanuarist 2009 kuni 28. jaanuarini 2010 maksumusega kokku 10 455 krooni.

❖Otsustati sõlmida Sudiste Maanaiste Seltsiga avaliku kasutamise leping Sudiste külas Teeääre kinnistul asuva külamaja-elamu hoone ruumide tasuta kasutamiseks külakogukonna kooskäimiseks, kultuuriürituste korraldamiseks ja internetipunktiks 6 aastaks — kuni 31. detsembrini 2015.

❖Moodustati Karksi ja Oti küla külavanema valimiste korraldamiseks 29. jaanuaril 2009 hääletamiskomisjon (Inge Dobrus, Maire Torim ja Tea Saaremägi).

❖Anti kasutusluba Karksi-Nuias Lõuna t. 21 kinnistul asuvale elamule ja garaažile ning ehitusluba Eesti Maaülikoolile töölislauda lammutamiseks Polli Õunahoidla kinnistul.

❖Arutati kolmandal lugemisel valla kaugküttepiirkondade määramise, võrguga liitumise ja eraldumise tingimusi ja korda ning teisel lugemisel spordiringide moodustamise korda.

• ARVAMUS •

Kas mõni mees on võrdsem?

Eelmises „Karksi Sõnas" leidsime Kuldar Toomla kirjatüki „Juhtum Võidu tänaval". See pani mõtlema, et kui ebaühiskondlikult võib mõni inimene käituda ja veel seda õigustada.

Et Kuldar Toomla pole oma sõnul eales käinud ringiga, eiras ta ühel detsembriöölgi Võidu tänaval liikluseeskirjaga sätestatud õuealal läbisõidukeelu reeglit, kuid jäi seekord vahele. Talle tuntud konstaabliga vesteldes jäi Toomlal õigust ülegi. Takkapihta süüdistas ta korravalvureid, et need end ei tutvustanud.

Ärateenitud trahvimääruse asemel pääses eeskirjarikkuja õuealareeglite meeldetuletamisega.

Oma pahameelt valab ta välja ka vallavolikogu esimehe peale, kelle varasemat artiklit korralageduse kohta Võidu tänaval liiklejate seas Kuldar Toomla ilmselt süvenenult läbi ei lugenud. Heino Luik püüdis ju manitseda jutu all oleval õuealal sõidukitega nõelujaid ning muretses lasteaeda pääsu ja koolitee turvalisuse pärast, soovides ja soovitades politsei tugevamat abi väärnähtuste ennetamisel ja korrarikkujate ohjeldamisel. Ent liiklusanarhist on aru saanud, nagu tahetaks seal autoliiklus üldse lõpetada. Ja järgnevad süüdistused koos eneseõigustusega.

Nii maanteel kui ka asulates näeme autojuhtide seas neid, kes peavad end teistest osavamaks ja ilmeksimatuks ning vajutavad gaasipedaali rohkem kui vaja. Tehakse hoolimatuid möödasõite, sealjuures pideva telgjoone kohal; sõidetakse linnas kaugtuledega, häirides jalakäijaid; käänulisel teel sõites ei taipa sisekurvis tuleja, et tema kaugtuled pimestavad vastusõitjaid jne.

Talv läbi sõid helkurita jalakäijad (nende seas ka mõned hiliseid kepikõnni harrastajaid) ja valgustuseta jalgratturid autojuhtide närve. Neid oma elust ja sugulaste leinast mitte hoolivaid liiklejaid on korravalvurid enamasti vaid hoiatanud, kui sedagi. Nende tõsisemaks käsilevõtmiseks on aga tungiv vajadus, sest mullu liiklusest hukkunutest oli umbes veerand mootorita kulgejaid.

Lõpuks arutlus lubatud kiiruse ületamise kasust. Kui kihutada Nuiast Viljandisse mitte 90 kilomeeetrit tunnis, nagu see on lubatud, vaid 115-ga, siis võidab sel teekonnal kolm minutit juhul, kui Karksis, Sultsis ja Loodis ei söandata kiiruspiirangut ületada. Kui aga põrutada sealtki sajaga läbi, nagu mõni uljaspea seda riskib, siis tuleb veel poolteist minutit lisaks. Samas maneeris Tallinna sõites võib küll 25—30 minutit varem päral olla, kuid võib ka sama arvu aastate võrra varem surnuaeda jõuda. **Olav Renno**

TEGEVUSGRUPP LÕPETAB EELTÖÖD

Kaks aastat on mittetulundusühing Mulgimaa Arenduskoda, kuhu kuuluvad Mulgimaa omavalitsused Halliste, Abja, Karksi, Mõisaküla ja Paistu, teinud eeltööd ja töötanud välja dokumente, et saaks käivitada LEADER-programmi rahastamist. Arenduskoja liikmed on 32 mittetulundusühingut, 5 Mulgimaa omavalitsust ja 11 ettevõtet. Tegevus peab kulgema kolme sektori koostöös ja võrdsel partnerlusel ning kätte on jõudmas rahastamise aeg (2009—2010).

Arenduskoja juhatus on oma töö teinud ning ette valmistanud arendavad meetmed väikeettevõtluses, külakeskkonnas ja konkurentsivõimes. Eeldatavalt on võimalik hakata toetusi taotlema märtsikuus. Täpsemat informatsiooni saab peatselt lugeda Mulgimaa Arenduskoja kodulehelt. Kui PRIA on kinnitanud meetmelehed, hakkame omavalitsustes korraldama ifopäevi ja koolitusi, et tutvustada raha taotlemise tingimusi.

Üks osa kaheaastasest tegevusest oli omandada teiste Euroopa riikide kogemusi. Selleks korraldati 2007. aastal Saksamaa ja Austria LEADER-gruppide külastus ning 2008. aastal käidi Madeiral. Nendel võis igast tegevusgrupist olla üks esindaja, kui ei olnud liikmemaksuvõlga. Õppereisid on üks tõhus, kuid veidi unustusse vajunud õppevorm ning suurepärane võimalus koguda endasse uut energiat ja häid ideid.

Usun, et Mulgimaa Arenduskoja liikmetel on julgeid ja innovaatilisi ideid algaval rahastamisajal projektitoetuste taotluste esitamiseks aastaiks 2009—2010.

Mulgimaa Arenduskoda ootab uusi liikmeid. Avalduse leiab meie kodulehelt http://www.mulgimaa-arenduskoda.ee/?m1=2.

Piret Leskova,
Mulgimaa Arenduskoja tegevjuht

MAAREFORM POLE VEEL LÕPPENUD

Eelmise aasta 31. detsembriks oli Viljandimaal riigi maakatastris registreeritud 31 025 katastriüksust pindalaga 316 894,4 ha, mis moodustab 88,3 protsenti maakonna 358 910,1 hektari suurusest maafondist. Seega on meie maakonnas veel vormistamata 11,7 protsenti ehk 42 015,7 hektarit maad.

Karksi vallas on maakatastris registreeritud 2717 üksust pindalaga 31 030,4 hektarit, mis moodustab 96,5 protsenti omavalitsuse 32 144,8 hektari suurusest maafondist.

Vallas katastris registreeritud maast on tagastatud 12 273,1, ostu eesõigusega erastatud 6105,4, enampakkumisega erastatud 1023, vaba põllumajandusmaad erastatud 765,9, vaba metsamaad erastatud 672,4, munitsipaalmaad vormistatud 166,1 ja riigimaad registreeritud 10 024,5 hektarit.

Ülevaate Viljandimaa omavalitsuste maareformi seisust annab lisatud tabel.

Omavalitsus	Üksuste arv	Pind kokku ha	% valla maafondist
Abja vald	1846	27 522,8	94,8
Halliste vald	1661	22 965,5	86,0
Karksi vald	2717	31 030,4	96,5
Kolga-Jaani vald	2143	27 729,9	88,8
Kõo vald	1163	13 534,4	90,6
Kõpu vald	902	25 455,5	98,4
Mõisaküla linn	385	135,3	61,4
Paistu vald	1326	12 158,3	94,6
Pärsti vald	2611	20 002,5	95,0
Saarepeedi vald	1243	9 315,1	94,7
Suure-Jaani vald	4810	69 547,6	93,6
Tarvastu vald	3296	36 550,7	89,4
Viiratsi vald	2681	19 702,8	91,6
Viljandi linn	3856	1 152,8	78,9
Võhma linn	385	90,8	47,0
Kokku	31 025	316 894,4	88,3

Nagu tabelist näha, on Karksi vallas maareformi teha veel 3,5 protsenti maafondist, see on 1114,4 hektarit.

Mis siis veel pooleli on? Kui kõik ostueesõigusega erastamised õnnestuksid, siis seisab vallal veel ees 120 maaüksuse erastamine. Mõõtmisel on praegu 28 ning arvele võtmata garaaže Kivi tänavas 30, Lepiku tänavas 10 ja Karksis 13. Maareformiseaduse § 22 lg 1² alusel ehk ribade erastamisi taotleja kinnistuga liitmiseks on menetlemisel 13 maaüksust, korteriomandi seadmisi on tegemata nelja maja juurde (Tuhalaane kortermaja, Illause kaks kortermaja ja Tartu mnt. 26).

Põhjus on selles, et kõigis majades on kellegi järelt pärimata kortereid. Paljude elamute juurde on maa erastamata põhjusel, et pärijad pole hoone arvele võtmisega tegelnud, osa elamu omanikke pole maad vormistanud majanduslikel põhjustel.

Kogu õigusvastaselt võõrandatud maa on vald tagastanud, kuid katastris on veel registreerimata kolme talu maad. Kompenseerida on maad veel neljale subjektile. Neli riigi omandisse jäetava ja kasutusvalduse vormistamisega seotud toimingut on lõpule viimata.

Peale eeltoodu on pooleli jätkuvalt Karksi valla omandisse vormistatavaid maaüksusi ehk maade munitsipaliseerimisi (siia kuuluvad kõik üldplaneeringu alusel või uute detailplaneeringutega taotletavad vabad maaalad, samuti valla teed ja linna tänavad ning peremehetute ehitiste hõivamisega valla omandisse saavate hoonete juurde taotletav teenindusmaa). Hoonete arvele saamise menetlemisi on vallas pooleli vähemalt viie hoone juurde. Veetorni vastas oleva maa-ala 5 ja Anskoka puhkeala 12,1 hektari suhtes on vallavalitsus ja vallavolikogu oma seisukoha öelnud: uue detailplaneeringuga on plaanis need maad valla arenguks taotleda.

Vallale kuuluvate hoonete juurde on kõik maad munitsipaliseeritud. Vabu alasid, mida võiks munitsipaliseerida, on vallas veel 24 maaüksust, lisaks valla teed ja tänavad (60 maaüksust).

Eeltoodust selgub, et maade omandisse vormistamise võib Karksi vallas lõppenuks pidada siis, kui ligi 120 maaüksust on erastatud, 4 maaüksust kasutusvaldusesse vormistatud ja 84 maaüksust munitsipaliseeritud.

Riigireservi on antud üldplaneeringu alusel ettenähtud sihtotstarbega elamumaa (Karksi-Nuias 13 maaala – kokku 7 hektarit), mida riik on lubanud hakata sooviavalduste alusel vormistama ja müüma. Karksi Vallavalitsus taotles 2006. aastal riigilt elamumaa sihtotstarbega maad vallale, kuid Keskkonnaministeerium leidis, et elamumaa pole valla arenguks vajalik.

Et vallavalitsuse maakorraldaja ametikoht on 31. jaanuarist koondatud, siis võin töölt lahkudes kinnitada, et mul oli viimasel 18 aastal huvitav ja mitmekülgne töö. Olen kogenud mõistvaid ja toredaid kolleege ning viit erineva juhtimisstiiliga vallavanemat.

Hea on meenutada paljusid muhedaid maaomanikke, kelle maa omandisse vormistamise nõustamisel sai abiks oldud.

Seniajani on maareformiseadust muudetud 39 korda ja vastu võetud lugematul arvul maaomandisse vormistamist reguleerivaid õigusakte. Kahjuks on riigilt tulnud ka selliseid maareformiseadusest tulenevaid õigusakte, mis on tekitanud maa taotlejates segadust ja meelepaha ning vald pole saanud kodaniku soovi rahuldada. Aga sellised juhud on olnud üksikud. Kohtuvaidlusi otseselt maa pärast on olnud ainult ühe kinnistu ligi 0,75-hektarise metsamaa pärast. Praeguseks on ka see probleem saanud lahenduse ja maa tagastatud õigetes piirides.

Soovin kõigile maaomanikele optimistlikku meelt ja peremehelikku suhtumist maasse, sest maa on väärtus, mis ei kao kuhugi.

Senistele kolleegidele ja kogu valla rahvale soovin edu valla edasisel arendamisel! **Maaja Kass**

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET TEATAB

Rohkem kui 94 000 pensionärile ja puudega inimesele, kes pensioni või sotsiaaltoetuse kättesaamiseks avasid pangakonto, kantakse raha arvele iga kuu 5. päeval. Kui raha kohe hommikul pole, siis laekub see päeva jooksul kindlasti.

Neil pensionäridel ja toetuste saajatel, kes soovivad oma raha välja võtta Postipangast, soovitame seda teha 5. ja 20. kuupäeva vahel. Sellega välditakse võimalikke pikki järjekordi postkontoris.

Need, kes said varem oma pensioni, toetuse või hüvitise Eesti Posti kaudu ja kellele ka uue korra kohaselt viiakse raha koju, olgu siis enda või riigi kulul, tuuakse raha kätte endisel kuupäeval.

Sotsiaalkindlustusametis kehtestatud pensionide, toetuste ja hüvitiste pangaülekannete tegemise tähtajad: pensionid, puuetega inimeste sotsiaaltoetused ja sotsiaaltoetus välisriigist Eestisse elama asunule iga kuu 5. kuupäev, peretoetused ja vanemahüvitis Tallinna ja Virumaa pensioniameti piirkonnas iga kuu 8. ning Pärnu ja Tartu pensioniameti piirkonnas iga kuu 9. kuupäev, elatisabi iga kuu 9. kuupäev ning tööõnnetuste ja kutsehaigustega seotud kahjuhüvitised ja kuriteoohvrite hüvitised iga kuu 12. kuupäev.

Kui väljamakse aeg satub riigipühale või muule puhkepäevale, siis makstakse raha välja eelneval tööpäeval.

Need inimesed, kes tänaseks pole oma otsust teinud ja avaldust esitanud, peavad uue väljamakseviisi siiski lõpuks valima. Veebruaris nad oma pensionist või toetusest siiski ilma ei jää, see makstakse välja varem kehtinud kuupäeval endisest kohast.

Need pensionärid, kes on saanud teate, et nende toetus ei laeku riigi kulul, saavad pensioniameti otsuse vaidlustada. See õigus kehtib endiselt 30 päeva jooksul pärast otsusest teadasaamist. Sel juhul vaadatakse esmane otsus kindlasti üle. Kui vaidlusalust otsust ei jõuta veebruarikuu pensionipäevaks üle vaadata, siis keegi oma järgmisest pensionist siiski ilma ei jää. See makstakse välja endisest kohast ja endisel viisil.

Otsuse vaidlustamiseks võib pöörduda elukohajärgse pensioniameti poole. Piisab ka telefonikõnest sotsiaalkindlustusameti infotelefonile 16106, Viljandi piirkonnas ka telefonile 435 0586.

Elve Tonts,
Sotsiaalkindlustusameti avalike suhete juht

Ruumide kirjalik enampakkumine

Karksi Vallavalitsus korraldab kirjaliku enampakkumise Karksi-Nuias Rahumäe 2a ruumide üürileandmiseks: ruumid nr. 54 ja 55 suurusega kokku 31,1, ruum nr. 49 16 ja ruum nr. 46 30,9 m² (asuvad kolmandal korrusel) ning ruum nr. 31 27,1 m² teisel korrusel.

Üüri alghind teise korruse ruumil on 40 ning kolmanda korruse ruumidel 30 krooni ruutmeetri kohta kuus.

Sõlmitava üürilepingu põhitingimused: ruumi kasutatakse äri otstarbel, teenuste osutamiseks või bürooruumina, kasutatavate kommunaalteenuste eest tasub üürnik vastavalt Karksi Vallavalitsuse 2006. aasta 23. jaanuari korraldusele nr. 18, rendileping sõlmitakse mitte kauemaks kui 28. veebruarini 2015 ning üürniku tegevus ei tohi kahjustada või takistada hoone teiste kasutajate tegevust.

Enampakkumisest osavõtmiseks tuleb esitada avaldus koos ruumide kasutamise otstarbe kinnitamisega hiljemalt 11. veebruaril kell 14 Karksi Vallavalitsusele Viljandi mnt. 1 Karksi-Nuias. Osavõtutasu 100 krooni kanda vallavalitsuse arvelduskontole 10302010331004 Eesti Ühispangas samaks tähtajaks. Pakutav üüri määr esitada kroonides ruutmeetri kohta kuus kinnises ümbrikus pealkirjaga „Mitte avada enne 11. 02. 2009 kell 14.05".

Info telefonil 435 5520.

• Muusikakooli esindus esines edukalt Viljandis Eesti Muusikakoolide Liidu juubeli kontserdil.

Muusikakoolil on häid uudiseid

2007. aasta sügisel sai muusikakool uue direktori. Sellest ajast on poolteist aastat möödas ja toimunud on nii mõndagi, millest vallarahvas võib olla ei teagi. Iga asi vajab toimimiseks aega.

Praegu töötab kool sellise hooga, et oleme unustanud inimesed enda ümber. No mitte päris unustanud, aga ilmselt naudime oma ettevõtmisi niivõrd, et pole olnud mahti neist teada anda. Ja me ei räägi ammustest aegadest.

Kõigepealt siis 2008 aasta. Meil on hea meel teatada, et loodud on kolm uut ansamblit, millest kaks on endale ka nime leidnud: „Tuulepuu" ja „Minimalistid". Esimese nime taga tegutsevad muusikakooli erinevate erialade õpilased, keda juhendab direktor Margus Põldsepp. Teise koosluse moodustavad õpetajad, kes liitusid muusikakooli perega 2007. aasta sügisel. Kolmandat ansamblit, poprock valdkonna esindajat juhendab kitarriõpetaja Siim Petser. Ansambleid on näha ja kuulda olnud nii suurema kui väiksema publiku ees. Oluline on nimetada Eesti Muusikakoolide Liidu juubelikontserti Viljandis, kus „Tuulepuu" endale nime sai. „Tuulepuust" kirjutame pikemalt järgmises lehes.

Oktoobri lõpul kogunesid Karksi-Nuia kandleõpilased üle Eesti, et üheskoos harjutada orkestris nimega „Sotto Voce" (vaiksel häälel). Neid juhendab meie kooli kandleõpetaja Ruth Kuhi. Nende 2009. aasta pillipeoks valmistumist jälgisid TV3-st Eda-Ines Etti ja „Tähetund". Siinkohal veel kord suur tänu meie noortekeskusele, kes kanneldajaid võõrustas.

Vello Ainsalu eestvedamisel tutvustati eesti heliloojaid (Valgre, Oit, Ernesaks, Naissoo jt.), kellel oli viie või nulliga lõppev tähtpäev. Nii said loeng-kontserdi kuulajad teada huvitavaid seiku heliloojate elust ja kuulda nende loomingut.

Detsembris tutvustasid Marju Varblane ja Margus Põldsepp gümnaasiumis ja muusikakoolis eesti rahvapille ning esitasid mõne suurepärase pala rahvamuusikast.

Novembri lõpul ja detsembri algul oli tihe jõulukontserdite sari muusikakooli saalis ja klassides. Üles astusid vist kõikide õpetajate õpilased. Peamiselt esineti teistele õpilastele ja lastevanematele. Oma jõulutervitused viisime ka gümnaasiumiõpilaste jõulukontserdile ja valla jõulupeole.

Kokkuvõttes võib 2008. aastat pidada kordaläinuks.

Tänavu jätkavad kõik muusikakooli pilli- ja lauluansamblid. Ansamblite „Kunileid" ja „Pille" pillijad on seadnud endale eesmärgi mängida pillipeol, mis on üks osa laulu- ja tantsupeost. „Tuulepuu" salvestab plaati ja pürib Viljandi Pärimusmuusika Festivalile. Kindlasti jätkuvad heliloojate loeng-kontserdid, millest püüame ka varakult teada anda.

Vald on palunud muusikakooli pere esinema 24. veebruaril vabariigi aastapäeva kontserdil. Seal saab kuulda viiuli-, kandle-, puhkpilli-, klaveri- ja akordionimuusikat ning väikesi lauljaid. Loomulikult ei puudu ka ansamblid „Kunileid" ja „Tuulepuu".

Ruth Kuhi
Margus Põldsepp

Kõige suurem muinasjuturaamat

„Palun mulle kõige suurem lasteraamat, mis teil leida on."

„Aga palun! Möödunud aasta lõpul täienes meie raamatukogu tõeliselt suure muinasjuturaamatuga „Elas kord"."

Kirjastuse „Avita" 20. sünnipäevaks välja antud peaaegu poole meetri pikkuse raamatu hiiglaslike kaante vahele on koondatud 29 köitvat muinasjuttu kogu maailmast. Esindatud on itaalia, prantsuse, norra, tiibeti, vietnami, katalaani, jakuudi ja veel mõne rahva jutud, just vähem tuntud lood.

Raamat on rikkalikult illustreeritud. Piltide autorid 12 Eesti tippillustraatorit Piret ja Jüri Mildebergist Viive Noore ja Piret Rauani.

Et nii rasket ja hinnalist raamatut pole naljaasi endaga kaasas kanda, kutsume kõiki laupäeval, 14. veebruaril kell 11 Karksi-Nuia raamatukokku muinasjututundi, kus loeme raamatut ette ja vaatame üheskoos pilte.

Mare Torim

Lauamängude päev

Raamatukogus leidub huvitavaid lauamänge.

Imelise „Mängud muinasmaal" abil saab seigelda koos populaarsete ja armastatud kangelaste Saabastega Kassi, Lumivalgekese ja Tuhkatriinuga. Mängude kogumik „Ole ettevaatlik" õpetab, kuidas õnnetustest hoiduda ja leida ohutu tee, „Supermängud superkangelastega" sisaldab toredaid mänge „Marvel Comicsi" kangelaste Amblikmehe, X-meeste ja teistega, põnev lauamänguraamat „Võistle ja võida" põhineb tegevusrohkel seiklusfilmil „Autod" jne.

26. veebruaril kell 14 ja 18. märtsil kell 11 kutsub raamatukogu lapsi kõikide meie kogus olevate lauamängudega tutvuma ja üheskoos mängima.

Mare Torim

KULTUURIKALENDER

KULTUURIKESKUS

R, 6. 02	kell 18	Moekonkurss „Noor moelooja". Publiku pääse 25 krooni
	kell 21 – 2	*After party.* Korraldab TRE.EE. Pilet 50 krooni
T, 10. 02	kell 12	Viljandi Kultuuriakadeemia rahvusliku tekstiili eriala üliõpilastööde näitus „Soe käsi"
R, 13. 02	kell 19	Türgi—Soome—Eesti sõbrapidu. Tantsuks „Lustipill". Pilet 25 krooni
N, 19. 02	kell 17	Plaadi esitlus. Laulab Milvi-Lydia Kallaste
L, 21. 02	kell 20	Tantsuõhtu „Vastlatrall" ansambliga „C-Duur", pilet 75 krooni
T, 24. 02	kell 11	Lilled Vabadussõjas langenute mälestussamba jalamile
	kell 12	Aktus kultuurikeskuses, kontsert

Piletite müük ja broneerimine E—R kella 9—19 Karksi Valla Kultuurikeskuses Viljandi mnt. 1 Karksi-Nuias või telefonil 435 5529.

NOORTEKESKUS

N, 19. 02	kell 16	Eriskummaliste talvesõidukite valmistamine vastlapäevaks
E, 23. 02		Vastlapäeva tähistamine

Täpsem info noortekeskuse kodulehelt www.noortekas.karksi.ee

KARKSI KÜLAMAJA

R, 6. 02	kell 20	Pidu katku ajal! Tantsuks „Roland" — Sulev ja Ester. Tasuta
L, 14. 02	kell 12	Sõbrapäeva lastehommik
K, 18. 02	kell 10	Eakate ennelõuna. Kohtumine hooldustöötaja Riinaga

LILLI KÜLAMAJA

E, 9. 02	kell 9	Kohtume sotsiaaltöötaja Riinaga. Võimalus mõõta vererõhku ja veresuhkrut. Tule söömata-joomata!
N, 12. 02	kell 14	Meisterdame ise sõbrapäevaks kaardi
L, 14. 02	kell 20	Sõbrapäeva tantsuõhtu ansambliga, pääse 50 krooni

NB! Külamajale jääb õigus kavas muudatusi teha.

SUDISTE KÜLAMAJA

K, 04. 02	kell 18	Kohvilaud, Anneli Mäeots jagab reisimuljeid Rootsist ja Austriast
R, 13. 02	kell 15	Viltimine
E, 23. 02	kell 16	Vastlatrall

TUHALAANE KÜLAMAJA

L, 7. 02	kell 11	Pillide meisterdamise kursus, juhendab Hülle Haab
N, 12. 02	kell 11	Nõelviltimise jätkukursus
L, 14. 02	kell 12	Küla koosolek
T, 24. 02		Vastlapäev (koht ja aeg sõltuvad ilmast)

Veebruari lõpuni on külamajas avatud näitus „Suvekursused Tuhalaanes".

POLLI KÜLAMAJA

R, 13. 02	kell 16	Polli rahva koosolek. Tähistame sõbrapäeva. Madeira reisimuljetest räägivad Tiiu ja Elmar Zimmer
P, 22. 02	kell 12	Hõissa, vastlad!

KARKSI-NUIA RAAMATUKOGU

N, 12. 02	kell 17	Reisimuljeid Jaapanist jagab Tanel Tabur
L, 14. 02	kell 11	Muinasjututund
N, 26. 02	kell 14	Lauamängude päev

Näitused

24. 01 — 13. 02	„Eri kultuuride katel" ja „Miljon miksi"
14. 02 — 6. 03	„Head Eesti asjad" ja „Tüdrukute padjaklubi"

KARKSI-NUIA LASTEAED

N, 19. 02	kell 11.15	Teatrietendus „Kuldaväärt" Miku-Manni Lasteteatrilt
R, 20. 02	kell 10	Eesti Vabariigi aastapäeva tähistamine
E, 23. 02	kell 10. 30	Hõissa, vastlad!

KITZBERGI-NIMELINE GÜMNAASIUM

E, 2. 02		Tartu rahulepingu aastapäeva tähistamine
	kell 12.55	5.—8. klassidele aulas avatud ajalootund
	kell 13.50	9.—12. klassidele aulas avatud ajalootund
T, 3. 02		5.—12. klassidele talvine spordipäev
N, 5. 02		„Noore moelooja" ülevaatus
E, 9. 02		1.—4. klassidele "Mulgid loomade eest"
R, 13. 02		Sõbrapäev
E, 23. 02		Eesti Vabariigi 91. aastapäeva tähistamine
N, 26. 02		Maakonna algõpetuse õppepäev matemaatikast

POLLI WOLMARI JA KUISAPA PET(T)ERI LUGU

Linda Lamp

Karksi kihelkonnas on levinud mitu legendi vabatalunike Polli Wolmari ja Kuisapa Peteri kohta. Ümbritsevat rahvast huvitas põhjus, miks nende meeste suguvõsa oli juba 17. sajandil teoorjusest vabastatud. See huvi on kestnud seniajani.

20. sajandi esimesel poolel ilmus kirjutisi, millest tõelist põhjust ei saanud välja lugeda. Levinud legendid võivad olla väljamõeldised või rahvajutud ajaloolistest isikutest või sündmustest. Jutuvestjad andsid vastuseid küsimustele, lisades endalt värvikaid nüansse. Üks ja sama lugu võib elada mitmes kohas korraga kas algsel kujul või teisenenult. Muutused võivad olla nii ajas kui kohas ja tõeni jõudmine legendide kaudu võimatu. Selline virrvarr on ka kahe sõbra ja vabataluniku kohta käivate rahvajuttudega. Näiteks järgmised lood.

„Kui suure Põhjasõja ajal venelased rootslasi Hummuli mõisa juures lõid (1702), siis olla üks rootsi väeülem põgenedes Karksis Polli tallu varjule läinud. Peremees olla põgenikku esiotsa varjanud ja hiljem Karistesse Saapa tallu toimetanud. Sealne peremees olla rootslast edasi varjanud ja hiljem Pärnu randa viinud, kus teda aidatud üle mere pageda. Selle päästetöö eest olla Rootsi valitsus mõlemad talud mõisaorjusest vabaks lasknud."

Selles loos võib miski olla õige, kuid Polli talu oli juba 17. sajandi alguses teoorjusest vaba.

Järgmist legendi on räägitud Polli vabatalu kohta, aga sündmuste järgi sobib see rohkem Kuivsaapa talule.

„Muistne Polli talu asus praeguse Polli mõisa kohal, seega otsejoones kilomeetrit poolteist Karksi lossist. Talu suurus oli 12 adramaad (80—100 tiinu) keskmist talumaad. Kord sõja ajal tuli Rootsi kuningas (vahel nimetatakse Gustav Adolfit, vahel Karl XII) vaenlaste eest põgenedes tallu varju otsima. Peremees pani kuninga ahju ja ladus puud ette. Kui tagaajajad tallu jõudsid, süütas ta puud põlema. Olid tagaajajad läinud, toodi kuningas ahjust välja ning viidi hiljem mereranda, kust ta saarte kaudu Rootsimaale põgenes. Selle heateo eest annetas kuningas Pollile palju maad ja priitalu õigused. Ka jäi kuninga raudkübar Polli maha.

Hiljem püüdsid Karksi mõisa pidajad mitu korda Polli maid ära võtta, kuid Rootsi valitsus ei lasknud seda juhtuda. Vene valitsuse tulekuga said mõisnikud olukorra peremeesteks. Kord tulid relvastatud mõisasulased Polli, lõid mehed maha ja ajasid naised ning lapsed talust Mägiste küla heinaküüni. Sinna kästi neil elama asuda. Nii olevat tekkinud Polli talu Mägiste külla."

J. Volberg (1930) nimetab eelnevat Polli kroonika legendaarseks osaks ja kirjeldab järgnevat kui tegelikku elu.

Polli taludel Mägiste (Mäkiste) külas ei olnud priitalude õigusi. Vanade kirikuraamatute järgi on Ürikülast pärit Polli sugukonna järeltulijad Mägiste talu pidajad Kivilandid.

See perekond hoidis „kuninga kübarat" reliikviana alles. Kui Halliste kiriku õpetaja Schneider omal ajal Polli mõisniku von Strykiga vastuollu sattus, soovitas ta tookordsele Mägiste peremehele Peeter Kivilandile kunagise Polli talu õigused jalule seada.

Karksi meestele ei olnud Stockholmi teekond haruldane. Talupoegade ühise kaebekirjaga käis Gurvits Viting koos kaaslastega kuninga jutul juba 1636. aastal. Ta võttis viis korda selle teekonna ette, ja mitte tulutult.

1673. aastal käisid Polli Wolmar ja Kuisapa Petter oma õigusi kinnitamas Karksi lääniisanda Gustav Kruusi juures Stockholmis.

Kiviland käis veel 1862. aastal Rootsis kuninglikust arhiivist muistse Polli talu õiguste kohta dokumente nõutamas. Samal ajal olevat mõisnik tallu uue peremehe pannud. Dokumendiga tagasi jõudnud Kivilandile anti siiski talu tagasi. Ka Schneider oli seni mõisnikuga ära leppinud ja hoidis jälle mõisniku poolele. Ta palus Kivilandilt dokumente näha, siis tegi selgeks, et õigem on neid tema käes hoida ja lõpuks olevat need tema käest varastatud!

Läksid aastad, kuni Kivilantide meesliini viimane esindaja Märt andis suguvõsa pretensioonid naisliinist võrsunud Peeter Marjakule. 1913. aastal käis Marjak Rootsis uusi dokumente nõutamas. Räägitakse, et ta viis ka talus hoitud raudkübara kaasa ja see olevat Rootsi kuninglikus muuseumis (H. Joon, 1995).

Marjak tuli dokumendiga tagasi, kuid algas Esimene maailmasõda ja aeg ei võimaldanud seda kasutada. Alles 1919. aastal esitas Marjak Pärnu maavalitsusele palve Polli mõisast maa saamise kohta. Viie kuu pärast teatas maavalitsus, et kõige enne tuleb palve esitada valla volikogule. Selle aja peale olid maad jaotatud ja Polli mõisa süda oli reserveeritud põllutöökooli jaoks, et see maavalitsusele üle anda. Seejärel pöördus Marjak põllutööministeeriumi poole, et mõisa südamest normaaltalu saada. Seal oldi nõus ja sellekohane ettepanek maavalitsusele ka tehti. Nüüd leidis Pärnu maavalitsus, et vana Polli talu maade äravõtmise kohta pole otseseid tõendeid ja Eesti Vabariik pole kohustatud tasuma kahjusid, mis mitmesugused valitsused on tekitanud, pealegi pole Marjak kogu muistse Polli sugukonna esindaja. Põllutööministeerium omalt poolt ei saanud rendilepingut maavalitsusega rikkuda ja Marjaku palvet rahuldada.

1922. aastal anti riigivanemale esitatud palve peale olukord uuesti ministeeriumi lahendada. See ei andnud tulemusi. Järgnevalt pöördus Marjak Riigikohtu poole. Sealt sai ta 14. oktoobril 1924 vastuse, et tema avaldus jäetakse rahuldamata. Sellega lõppes ühe suguvõsa pikk võitlus oma maalapikese eest.

Kuidas kadus Polli talu Ürikülast, annab selgitust lõiguke Polli Wolmari kirjast Rootsi kuningale 1692. aastal: „Teie kuninglikule majesteedile pean mina, vaene Karksi talupoeg, pisarsilmil kaebama, kuis Karksi rendihärra major von Schreitenfeldt minu, vana sõduri Friedrich Pauluse, Polli Andrese ja Kanger Hansu maid Irreküll`is (Ürikülas) ära võtta tahab, et sinna oma pojale mõisat (hoflage) asutada."

(Järgneb)

• SPORT •

Aasta algus oli edukas

Spordikoolis algas uus aasta hästi, sest talvistelt Eesti meistrivõistlustelt toodi kolm medalit.

Karksi noormees Olavi Villemson võitis meeste juunioride klassis 3000 m jooksu 9.13.21, Birgit Hromenkov oli teine tüdrukute B-klassi 1000 m jooksus 3.20.27 ja Berit Hromenkov sai pronksmedali sama vanuseklassi 600 m jooksus 1.45.49. Kõik kolm harjutavad treener Mart Kursi juhendamisel.

Kui siia lisada Erki Malingu ja Raido Vaani viiendad kohad poiste A-klassis samadelt võistlustelt vastavalt 2000 m jooksus ja kuulitõukes, siis julgen kinnitada, et aasta algus on olnud edukas.

Tänan Karksi-Nuia Spordikooli nimel nende tublide spordilaste vanemaid, sest kõik eespool nimetatud lapsed elavad kaugemal ning treeningutel käimine nõuab perelt lisakulutusi ja vanematelt suuremat hoolt.

Spordikooli lapsed käisid ka Valgas uhkes spordihoones võistlemas. See oli hästi korraldatud heades tingimustes võistlus, kus osalesid ka Läti noored. Meilegi toodi kolm esikohta. Berit Hromenkov võitis 600 m ja Olavi Villemson 1000 m jooksu. Kiirem 60 m jooksja oma vanuseklassis oli Kert Kahu. Teise koha medalid said Birgit Hromenkov 600 m ja Raido Vaan kuulitõukes. Targo Saarniit oli kolmas kuulitõukes.

Tuletan lehelugejale meelde, et kestavad valla ujumisvõistlused ning kui veebruaris vähegi suusalund jätkub, siis alustame suusavõistlusi. Kutsun kõiki liikuma ning oma tervise eest hoolt kandma.

Leo Liiber

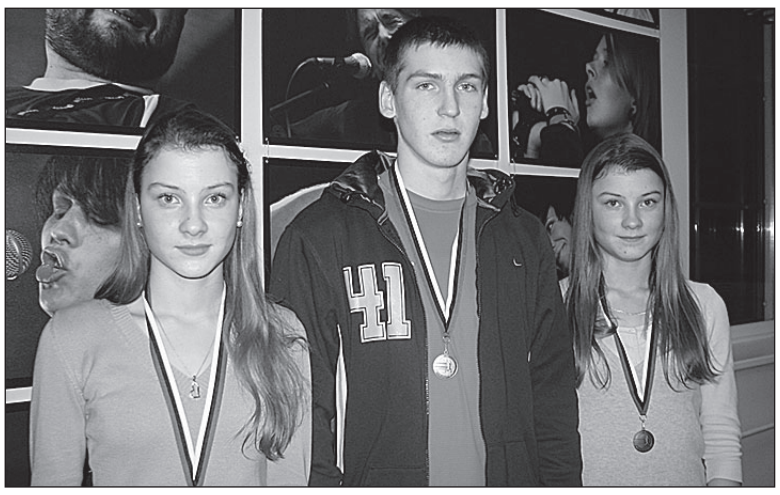

• Pildil on kaksikõed Birgit ja Berit Hromenkov ning Olavi Villemson.
MAIRE TORIMI foto

Õnnitleme sünnipäeva puhul!

4. veebruar	*Endel-Eduard Sults*	*Mäeküla*	*65*
6. veebruar	*Vaike Sepma*	*Karksi-Nuia*	*75*
7. veebruar	*Asta Jänes*	*Karksi*	*70*
8. veebruar	*Meeta Tiitel*	*Karksi-Nuia*	*91*
9. veebruar	*Helju Martinson*	*Karksi-Nuia*	*75*
14. veebruar	*Laine Arak*	*Karksi-Nuia*	*70*
14. veebruar	*Mirdza Zarina*	*Karksi*	*70*
21. veebruar	*Lea Lapp*	*Karksi-Nuia*	*65*
24. veebruar	*Martin Liiviste*	*Karksi-Nuia*	*65*
25. veebruar	*August Virit*	*Karksi-Nuia*	*65*
26. veebruar	*Madis Kurst*	*Karksi-Nuia*	*65*
26. veebruar	*Valve Pokk*	*Kõvaküla*	*75*

Õnnitleme väikesi vallakodanikke ja nende vanemaid!

21. detsembril sündis Karksis Tiina Raguni ja Marko Arro perre tütar KADILIIS.

1. jaanuaril sündis Karksi-Nuias Alina Novožilova ja Andre Särevi perre tütar ANETTE.

6. jaanuaril sündis Lillis Merje Schneideri ja Timmo Metsaroosi perre tütar KRISTELLA.

15. jaanuaril sündis Karksis Kätlin Pani ja Egerd Errelise perre tütar LIISMARII.

Swedbank

Pangabuss

Kõik oma rahaasjad saate korda ajada pangabussis!

Karksi-Nuias Pärnu mnt 2 tankla juures peatub pangabuss üle nädala kolmapäeviti kell 16.00–16.45

(11. ja 25. veebruar, 11. ja 25. märts, 8. ja 22. aprill)

Bussis saate:

- tellida ja kätte pangakaardi
- oma kontole sularaha panna ja välja võtta
- teha arvuti abil makseid
- sõlmida hoiuseid ja erinevaid lepinguid

Pangabussi sõiduplaan internetis: www.swedbank.ee
Küsige lisa 6 310 310

Hansapank Swedbank

Swedbank - Hansapanga uus nimi.

KOOSOLEKUD

14. veebruaril kell 12 toimub Tuhalaane külamajas küla koosolek. Arutame selle aasta külaprojekte. Täiendame küla arengukava ja räägime eelmisel aastal toimunust. Ootame rohket osavõttu!

Enn Sarv

* * *

Tähelepanu, Äriküla elanikud!

Palume kõikidel osaleda küla üldkoosolekul pühapäeval, 8. veebruaril kell 12 Remsi saunahoones. Märgusõnad: kuidas edasi?

Heino Univer,
külavanem

* * *

Armsad Morna, Muri ja Suuga küla elanikud! Meie külade koosolek toimub sõbrapäeval, 14. veebruaril kell 16 Murri häärberis. Kavas on külade tegevuskava 2009. aastal ja projektide arutamine, kultuuriprogramm ja jooksvad küsimused.

Leili Nael,
külavanem

* * *

Karksi küla üldkoosolek toimub neljapäeval, 12. veebruaril algusega kell 18. Päevakorras külavanema valimised.

* * *

Karksi-Nuia Aianduse ja Mesinduse Selts teatab, et seltsi üldkoosolek toimub neljapäeval, 12. veebruaril kell 16 seltsi majas Viljandi mnt. 2a.

Lõuna-Eesti mesinike õppepäev peetakse seltsi majas laupäeval, 7. märtsil algusega kell 10. Samas vaha vahetus kunstkärje vastu.

Leili Nael

Mede kirju tõbras

Mede kirju tõbras
vahest veitse tõrgub
naest nahuteb
ja ämbres kastab sõrgu
mede kirju tõbras
vahest veitse tõrgub

Mia kirju tõpra
aan siss vällä päälle
päe kõrgen om
ja kõrvun linnu ääle
mia kirju tõpra
aan siss vällä päälle

Jüri Tamtik
Luulevõistlusel tunnustatud töö

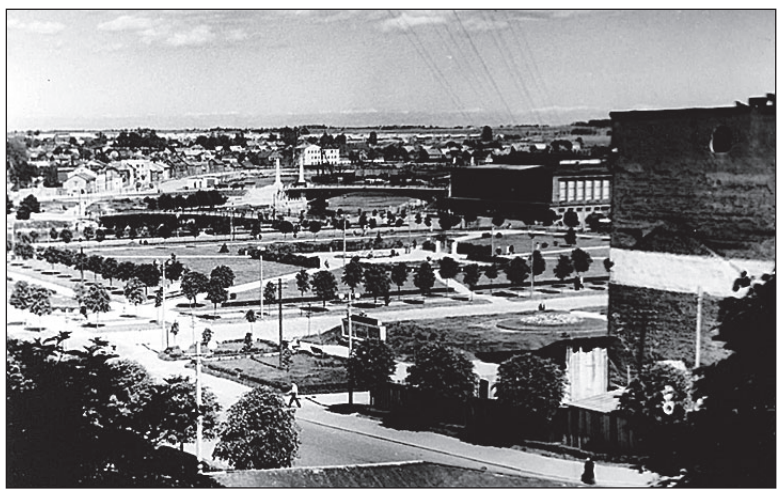

• Vaade Tartu kunagisele südalinnale Barclay platsi taguselt mäelt 1956. aasta juulis. Sõjas hävinud kivimajade asemele rajati haljasala, taamal ajutine puusild üle Emajõe, uus sild ja turuhoone. Paremal kivimaja allkorrusel asus teadusraamatute kauplus. Tagaplaanil reas lennuväe barakk-elamud („Hiinalinn“).

Esimesed sõjajärgsed

(Algus veebruaris 2004)

Vasakpoolsete vaadetega kirjanikud jätkasid pärast sõda loomingut. Neist võib nimetada August Jakobsoni, Jaan Kärnerit, August Allet, Johannes Semperit, Aadu Hinti, Mart Rauda, Erni Hiirt, Hugo Angervaksa (Eduard Pälli), Ralf Parvet (sen.), Felix Kottat, Juhan Smuuli, Juhan Sütistet, Aira Kaalu, Debora Vaarandit, Kersti Merilaasi ja Lilli Prometit. Noored lugesid Eduard Männiku, Peet Vallaku ja Rudolf Sirge omapärase sisuga novelle ning Villem Alttoa koolilugusid („Anti koolis“), ka Evald Tammlaane reisikirju („Jänkimees“). Vene keelest tõlgiti Boriss Polevoi „Jutustus tõelisest inimesest“ ning ka „Lipud tornidel“, „Maru“, „Jäljed kivil“, „Savist raamatud“ jt. Uute lugudega jõudsid taas lugejate ette juba enne sõda populaarseks saanud põljetonistid Tõnis Braks („Aruvälja Andres“), Evald Jalak („Eesav-Eduard Puuslik“), Friedrich Kõlli („Pearu Orava“) ja Romulus Tiitus („Toslem“). Vanema põlve kirjanikelt Oskar Lutsult, Friedebert Tuglaselt, Hugo Raudsepalt, Mait Metsanurgalt (Eduard Hubel), Ernst Peterson-Särgavalt ja Karl-Eduard Söödilt tuli uudisloomingut vähe.

Enam trükiti nn. kriitilise realismi esindajate, juba manalateele läinud August Kitzbergi, Anton Hansen-Tammsaare, Juhan Liivi, Jakob Tamme, Jakob Mändmetsa, Eduard Vilde ja Eduard Bornhöhe loomingut. Erilist tähelepanu pälvis Eduard Bornhöhe saksavastase sisuga jutustus „Tasuja“. See nimi anti lennueskadrillile, mitmele kolhoosile ja isegi kõvas karbis esimese sordi paberossidele. Populaarseks sai A. H. Tammsaare pikem jutustus „Vanad ja noored“.

Tartus õnnestus allakirjutanul Ülikooli tänava raamatupoest osta Saksa okupatsiooni aegne 1942. aastal ilmunud Oskar Lutsu „Kevade“ mõlemad pehmes köites osad. Raamatukogust olid need pidevalt välja laenutatud ja kapsaks loetud.

Kooli kirjandusprogrammi võeti uued nn. sotsialistlikku realismi viljelnud proletaarsed kirjanikud-poliitikud, nagu Jaan Anvelt, Viktor Kingissepp, Johannes Lauristin („Juhan Madarik“), Hans Pöögelmann, Villem Buk, Otto Münter, Vassili Mölder ja Juhan Lilienbach. Mõnest polnud me varem midagi kuulnud. Suure hulga välismaale pagenud tuntud kirjanike-luuletajate looming vaikiti aga sootuks maha, nende varem ilmunud teosed kuulusid hävitamisele.

1954. aastal alustati Rootsis Stockholmis üksikute vihikutena koguteose „Eesti riik ja rahvas Teises maailmasõjas“ väljaandmist. Üsna pea hakkas „Kodumaa“ Kirjastus Tallinnas trükkima samanimelist sarja. Viimane oli määratud väliseestlastele ja oli äravahetamiseni sarnane Rootsis väljaantuga, sisu oli aga kardinaalselt erinev.

Suures tiraažis (kuni 20 000) anti välja populaarteaduslikke raamatuid, peamiselt vene keele tõlkeid. Ka eesti autorid avaldasid algupäraseid, noortele mõeldud käsiraamatuid.

Häirivalt mõjus järjest süvenev tendents kirjutada suuremad avastused ja leiutised vene (nõukogude) teadlaste kontosse.

Tehnika ühe viljakama populariseerija, Tallinna 26. Keskkooli füüsikaõpetaja Daniel Vardjaga õnnestus allakirjutanul tutvuda 1963. aastal, kui Nuia Keskkooli õpilased, raketimudelismiringi liikmed kutsuti 12. aprilliks, kosmonautikapäevaks Tallinna võistlema. Daniel Vardja juhendas siis oma kooli mudelistide ringi ning tema organiseeriski koolide võistlusi.

1959. aastal ilmus Arvo Veski koostatud mahukas „Individuaalehitaja käsiraamat“ tiraažiga 15 000 (hind 12 rubla). Teos kadus kiiresti lettidelt. Kümme aastat hiljem tuli välja käsiraamatu parandatud ja täiendatud trükk „Individuaalelamute ehitamine“ tiraažiga 25 000 (hind 1 rubla 39 kopikat), mis samuti kiiresti läbi müüdi. Need raamatud aitasid tuhandetel oma kodu rajada.

Ernst Antoni koostatud „Amatöörautojuhi käsiraamatut“ anti välja koguni kolmes trükis, ka need osteti kohe ära. Arvo Talviste mahukat, rikkaliku foto- ja pildimaterjaliga illustreeritud õpikut-käsiraamatut „Autod“ trükiti vähe, tiraaž oli vaid 5000 eksemplari.

Ahto Jänes
(Järgneb)

KÕNNUKURU TÕSILUGU: ÕUNAD

Ka küla vanad mehed ei mäleta enam, mispidi see lugu õieti juhtus. Kas õunaaeda saadeti Udsu karjapoiss või oli see hoopis Kõnnu karjapoiss. Ja üldse – kas käidi Udsu või hoopiski Kõnnu laudalakas. Või oli see kuidagi kolmatmoodi. Ja see polegi vist nii tähtis. Otseseid asjaosalisi, kellelt küsida, ei ole enam ammu. Aga üks kumu püsib külas seniajani. Olgu ta siis avalikustatud.

Juba lõuna paiku oli Kõnnu sulastel tekkinud mõte, et õhtul vaja naistesse minna. Oli laupäev ja avar odrapõld sai kenasti sardadesse. Põhjuse leiab ju alati. Olgu see siis odrapõld või laupäev.

Oli selline rahulik, rauge ja mõnus õhtu. Õhus hõljus suvelõppu ja saunas oli käidud. Mida veel tahad?

Lapik, natuke kumer pudel magusat oli Kõnnu sulaspoistel kaasavõtmiseks olemas. Aga midagi jäi vajaka. Talu karjapoisile anti paras kott ning kästi see õunaaiast ubinaid täis korjata. Puude all ja otsas neid ju küll. Poisil kiskus nina viltu, sest teda nagunii kaasa ei võeta. Aga kuhu sa pääsed. Vanemate meeste sõna on seadus.

Niisiis mindi vaikselt ja vargsi, et pererahvas teada ei saaks, Udsu talu lakaluugi alla. Redel oli ees... Tüdrukud lubasid algul peremehe kutsuda. Kuid nagu tavaliselt läks kohe vastastikuseks aasimiseks ning jutt võttis poistele meeldiva suuna. Üsna pea said nad juba vaikiva nõusoleku magamisaseme äärele istuda. Magusapudeli sisu kõrvale hammustati kaasatoodud õunu. Kõigil oli mõnus. Siis aga: „Mis see on?“ kiljatas üks tüdrukutest ning viskas kotist väljavõetu minema. Kõrval istuv sulaspoiss püüdis selgust saada. Pistis käe kotti ning sõrmede vahele jäi hobusepabul. Surus käe edasi – jälle pabul.

Poiste seekordne külaskäik nurjus. Küll püüdsid nad asja seletada, aga Udsu tüdrukud arvasid ikkagi, et neid taheti narrida. Või nemad siis teadsid, et rahulolematu karjapoiss oli natuke nalja teinud. Pärast heinaaega lasti ju hobused ikka ädala peale. Ka õunaaeda.

Kõik oleks siiski üsna ruttu ja omavahelise naljaviskamisega lõppenud. Aga Kõnnu karjapoiss rääkis oma vembust Udsu karjapoisile. See hakkas tüdrukuid narritama. Siis sai perenaine teada, siis peremees. Ja kui Toomas piipu tõmmates juhtunust Lillis meierei juures teistele piimatoojatele kõneles, oli kogu ümbruskonnal natuke naeru ja nalja. Pealegi – tavaliselt käidi külas tüdrukuid vaatamas ikka neljapäeviti.

Kõnnu poisid olid igatahes tehtud mehed tükiks ajaks, neid tahtsid kõik omataolised kättpidi teretada. Udsu teenijatüdrukute solvumine läks muidugi üsna pea üle, kui nad karjapoistega olid nelja silma all rääkinud. Oskasid nemadki teinekord naiselikke vempe visata.

Kõnnukuru kahe talu elu kulges jälle oma tavalist rada. Juhtunu aga jäi aastateks pisikilluna kogu küla lõuameeste naljavarasse.

Ants Sild,
endine Lilli küla elanik,
lehelugeja

Mälestame jäädavalt lahkunut ja avaldame kaastunnet omastele

AUGUST JOOSEP
15. 07. 1929 – 27. 01. 2009
Karksi-Nuia

Karksi konstaablijaoskond Tel. 434 1110.

TV antennide, SAT-TV müük, paigaldus ja hooldus. ZUUM-TV ja „Viasati“ paigaldus. Info tel. 514 2104. „Satman TP“ OÜ.

Anda üürile kaks 2-toalist korterit Karksi-Nuias. Info tel. 528 3920.

Müüa küttepuid (lepp, 50 cm), lõhutud või lõhkumata. Info tel. 5561 3834 või 434 1065.

Müüa kuivi ja märgi küttepuid. Transpordivõimalus. Info tel. 434 1008 või 5648 1917.

Teen torutöid, oman vastavat haridust. Info tel. 5192 2951.

Katuse-, ehitus- ja remonditööd. Info tel. 5341 3362.

KARKSI VALLA INFOLEHT. Karksi-Nuia Postkontor, 69102. Toimetus: Maire Torim (toimetaja, tel. 435 5523, fax 435 5522, e-post maire.torim@karksi.ee), Heiki Arro, Inge Dobrus, Helve Joon, Erika Krjutškova, Olav Renno ja Ülle Roomets.